

PRÁVO DIEŤAŤA NA PRÍTOMNOSŤ SPREVÁDZAJÚCEJ OSOBY

SPREVÁDZANIE PRINÁŠA MALOLETEJ OSOBE VEĽA POZITÍVNEHO, NO PRE PRIAZNIVÝ PRIEBEH OŠETRENIA ODPORÚČAME DODRŽIAVAŤ POKYNY OŠETRUJÚCEHO PERSONÁLU.

Deti vnímajú zmenu prostredia veľmi citlivo. Zvlášť v období, keď sú choré, potrebujú mať istotu a bezpečie. Nové nemocničné prostredie a zdravotnícky personál v nich však vzbudzuje strach, obavy z nepoznaného, cítia neistotu a nedôveru. Prítomnosť sprevádzajúcej osoby môže prispieť k zlepšeniu spolupráce pri vyšetreniach, úkonoch, ktoré sú pri ich liečbe potrebné a dôležité. Sprevádzanie môže pozitívne vplyvať aj na priebeh zotavovania.

Maloleté dieťa (do dovŕšenia 18 rokov¹) má právo pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti na prítomnosť sprevádzajúcej osoby. Tá bude pomáhať a upokojsť dieťa počas všetkých vyšetrení, pred operačným zákrokom i po ňom. Prítomnosť sprevádzajúcej osoby je umožnená počas poskytovania zdravotnej starostlivosti dieťaťu, a to aj vtedy, keď je žiaduca len emocionálna podpora rodiča. Počas operačného/invazívneho zákroku môže byť jeho prítomnosť obmedzená vzhľadom na okolnosti a zdravotný stav dieťaťa.

KTO MÔŽE SPREVÁDZAŤ MALOLETÚ OSOBU A AKÉ SÚ OBMEDZENIA?

» **Zákonný zástupca**

Zákon umožňuje prítomnosť oboch rodičov, no pri rešpektovaní prevádzkovej a priestorovej kapacity zdravotníckeho zariadenia. Určenie sprevádzajúcej osoby dieťaťa je na rozhodnutí oboch rodičov, prípadne dieťaťa, ak je schopné prejavíť v tejto otázke svoju vôľu. Ak rodičia nedokážu nájsť zhodu a táto situácia narúša poskytovanie zdravotnej starostlivosti dieťaťu či inému pacientovi, rozhodnutie o určení sprevádzajúcej osoby je na ošetrojúcom lekárovi s ohľadom na najlepší záujem dieťaťa.

» **Osoba určená zákonným zástupcom**

Zákonný zástupca môže písomne určiť inú blízku plnoletú osobu, ktorá bude s dieťaťom v nemocnici. Pre takéto poverenie vám poskytneme formulár.

» **Osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti** podľa osobitného predpisu². Touto osobou je poverený pracovník, a to spravidla ten, ktorý sa o dieťa v príslušnom zariadení stará a ku ktorému dieťa má vytvorený vzťah, napr. vychovávateľ, opatrovateľ, sociálny pracovník daného zariadenia.

» **Opatrovník** ustanovený podľa osobitného predpisu³

» **Osoba, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom**, ak tejto osobe bolo sprostredkované nadviazanie osobného vzťahu s dieťaťom podľa osobitného predpisu⁴.

Vo výnimočných prípadoch (napr. osamelý rodič s viacerými deťmi bez podpory rodiny), ak to umožňuje aktuálna prevádzková kapacita pracoviska, je v rámci sprievodu dieťaťa umožnená aj nepretržitá prítomnosť jeho súrodenca. Pobyt súrodenca v týchto prípadoch hradí jeho zákonný zástupca, ktorý zároveň zodpovedá za jeho bezpečnosť a správanie.

¹ Občiansky zákonník (zákon č. 40/1964 Zb.)

² § 44 ods. 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

³ § 31 ods. 2 a 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

⁴ § 39 ods. 6 a § 42 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Pri určení sprevádzajúcej osoby neuprednostňujeme pohlavie zákonného zástupcu či inej blízkej osoby. V prípade, ak sa na jednej viac lôžkovej izbe stretnú sprevádzajúce osoby s rozdielnym pohlavím, je sprevádzajúca osoba o tejto situácii vopred informovaná a pracovisko môže zabezpečiť paraván/záves medzi jednotlivými pacientmi.

Výnimkou je uprednostnenie dojčiacich matiek detí do 3 rokov, keď je legitímnym cieľom vytvorenie podmienok na uspokojovanie prirodzených potrieb dieťaťa.

OBMEDZENIE ALEBO VYLÚČENIE PRÍTOMNOSTI SPREVÁDZAJÚCEJ OSOBY

Prítomnosť rodiča alebo inej blízkej osoby pri hospitalizovanom dieťati je významnou súčasťou poskytovania zdravotnej starostlivosti. V určitých prípadoch však môže poskytovateľ túto možnosť obmedziť alebo vylúčiť, ak:

- » to neumožňuje prevádzková alebo kapacitná situácia zdravotníckeho zariadenia,
- » si to vyžadujú hygienicko-epidemiologické opatrenia (napr. pri epidémii či výskyte infekčného ochorenia),
- » by sprevádzajúcou osobou dieťaťa mal byť rodič, ktorému bol súdnym rozhodnutím obmedzený alebo zakázaný styk s dieťaťom,
- » by mohlo dôjsť k závažnému znemožneniu alebo sťaženiu poskytovania zdravotnej starostlivosti,
- » by mohlo dôjsť k ohrozeniu života alebo zdravia pacienta, iných pacientov alebo zdravotníckeho personálu.

Rozhodnutie o obmedzení alebo vylúčení prítomnosti sprevádzajúcej osoby vždy prijíma ošetrojúci lekár v záujme bezpečnosti dieťaťa a všetkých pacientov, so záznamom v zdravotnej dokumentácii pacienta.

PREVÁDZKOVÉ PODMIENKY PRÍTOMNOSTI SPREVÁDZAJÚCEJ OSOBY

Sprievodca môže byť umiestnený:

- » v izbe spolu s dieťaťom na lôžku určenom pre sprievodcu,
- » na nadštandardnej izbe – za doplatok v zmysle cenníka nemocnice,
- » v izbe spolu s dieťaťom na neobsadenom patientskom lôžku – rozhoduje službukonajúci lekár oddelenia.

Pri uplatňovaní práva na prítomnosť sprevádzajúcej osoby sa prihliada aj na práva ostatných pacientov, najmä na právo na ochranu zdravia a právo na zdravotnú starostlivosť⁵, ako aj právo na súkromie.

Umiestnenie sprievodcu závisí od kapacitných možností daného pracoviska. V prípade, ak je sprievodca umiestnený na neobsadenom patientskom lôžku, môže byť v prípade potreby požiadany, aby lôžko uvoľnil pre hospitalizované dieťa, pričom tejto žiadosti je povinný neodkladne vyhovieť. V prípade, ak okolnosti neumožňujú pobyt sprevádzajúcej osoby (z kapacitných dôvodov nie je voľné lôžko pre rodiča), bude k dispozícii stolička/kreslo pre rodiča.

Prijatím na oddelenie je sprevádzajúca osoba povinná dodržiavať liečebný režim oddelenia a hospitalizovaného dieťaťa. Je povinná riadiť sa poučením zdravotníckeho personálu a vnútorným poriadkom pracoviska. Počas pobytu rešpektuje pokyny ošetrojúceho personálu (lekárov a sestier) a všetky hygienické a bezpečnostné normy.

Na pracoviskách, kde sa vyžaduje použitie osobných ochranných pomôcok (ako napr. ochranný oblek, čiapka, rúško), budú zabezpečené poskytovateľom zdravotnej starostlivosti.

Pri zmene epidemiologickej situácie na oddelení lekár môže rozhodnúť o ukončení pobytu pre sprevádzajúcu osobu.

Počas pobytu pri hospitalizovanom dieťati dbajte o to, aby vaše dieťa nebolo vystavené riziku úrazu, pádu z postele, náhodnému užitiu liekov, vdýchnutiu cudzieho telesa a pod. V prípade, že sa vzdialite od postieľky alebo z izby, uložte dieťa do postieľky a nezabudnite ju prípadne zabezpečiť bočnicou. Nepodávajte dieťaťu žiadne lieky bez vedomia službukonajúcej sestry a ošetrojúceho lekára. Ak ošetrojúci lekár súhlasí s užívaním liekov, ktoré vaše dieťa užívalo aj doma, uložte ich na bezpečné miesto.

STRAVOVANIE PACIENTOV

Stravovanie detí je súčasťou liečebného režimu, a preto je nevyhnutné dodržiavať liečebnú stravu ordinovanú ošetrojúcim lekárom. V priebehu hospitalizácie dieťaťa je povolené priniesť pre dieťa doplnky k strave, napr. ovocie, zeleninu, pečivo a iné druhy potravín, samozrejme, po konzultácii s ošetrojúcim lekárom. Bez predošlej konzultácie, prosím, nepodávajte vlastnú stravu a doplnky výživy pre možnosť ovplyvnenia liečebného režimu a opatrení.

⁵ Čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky

STRAVOVANIE SPRIEVODCU

V prípade záujmu o stravovanie počas pobytu s hospitalizovaným dieťaťom je možné o stravu požiadať u prijímajúceho lekára. Strava určená pre sprievodcu sa uhrádza podľa aktuálneho cenníka. Ďalšie informácie k stravovaniu počas pobytu poskytne sprevádzajúcej osobe personál oddelenia.

ÚHRADA NÁKLADOV V SÚVISLOSTI S POBYTOM SPREVÁDZAJÚCEJ OSOBY

Dovoľujeme si vás informovať, že:

- » prítomnosť sprevádzajúcej osoby je bezplatná;
- » pobyt (teda ubytovanie) sprevádzajúcej osoby počas hospitalizácie dieťaťa na oddelení je spoplatnený v súlade so zákonom č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti;
- » Vami vybrané služby pre sprevádzajúcu osobu ako napríklad výber nadštandardnej izby, strava, prípadne poskytnuté ochranné osobné prostriedky sú spoplatnené a uhrádzajú sa podľa aktuálneho cenníka zdravotníckeho zariadenia.

Od úhrady za pobyt sprievodcu v ústavnej starostlivosti je sprevádzajúca osoba oslobodená v týchto prípadoch⁶:

- » pri hospitalizácii dieťaťa do dovŕšenia 3 rokov veku,
- » pri sprevádzaní pacienta do 18 rokov veku prijatého na onkologickú liečbu,
- » ak sprevádza hospitalizované dojča dojčiaca matka,
- » ak je dojča sprievodom matky pri jej hospitalizácii.

SPREVÁDZANIE POČAS TRANSPORTU MALOLETEJ OSOBY

Všeobecne je žiaduce umožniť prítomnosť sprievodu dieťaťa aj počas jeho prevozu. Samotné zdravotnícke zariadenie však nemôže vstupovať do podmienok prepravcu pre zabezpečenie požadovaného transportu. Sprevádzajúca osoba sa riadi pokynmi prepravcu (dopravná zdravotná služba, záchranná zdravotná služba, iná preprava).

Prítomnosť sprievodu dieťaťa však môže byť v niektorých prípadoch počas prevozu z priestorových alebo technických dôvodov obmedzená:

- » špecifickým prípadom je prevoz dieťaťa prostredníctvom vrtuľníka leteckej záchrannej služby, keď s ohľadom najmä na obmedzený priestor na palube, celkovú hmotnosť vrtuľníka, dolet a rýchlosť môže byť prítomnosť iných osôb ako pacienta a posádky vrtuľníka poskytovateľom vylúčená,
- » v prípade transportu dieťaťa vozidlami zdravotníckej záchrannej služby, zdravotníckej dopravnej služby alebo pri preprave pacientov neodkladnej starostlivosti je nevyhnutné zohľadniť prepravnú kapacitu vozidla, počet členov zasahujúcej posádky, maximálnu hmotnosť vozidla, vnútorné rozmery a podobne.

SPREVÁDZANIE POČAS HOSPITALIZÁCIE NA JEDNOTKE INTENZÍVNEJ STAROSTLIVOSTI:

Každé oddelenie poskytujúce intenzívnu starostlivosť má vlastný prevádzkový poriadok a hygienicko-epidemiologický poriadok, ktoré môžu ovplyvniť podmienky prítomnosti sprievodu, ako napr. použitím osobných ochranných pomôcok (ochranný oblek, čiapka, rúško, rukavice, návleky), eventuálne poučením o pravidlách správania v daných priestoroch.

⁶ č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov

Takáto prítomnosť môže byť podmienená individuálnym posúdením ošetrojúceho lekára. Sprevádzajúca osoba je podľa možností zapojená do starostlivosti o dieťa na úkony po dohode s ošetrojúcim personálom.

SPREVÁDZANIE POČAS ANESTÉZIOLOGICKEJ STAROSTLIVOSTI A PRÍTOMNOSŤ NA OPERAČNEJ SÁLE

Prítomnosť sprevádzajúcej osoby sa väčšinou umožňuje len pred operačným výkonom a po operačnom výkone, sprevádzajúca osoba spravidla na operačnú sálu nevstupuje. Počas operačného výkonu možno prítomnosť sprevádzajúcej osoby povoliť len vo výnimočných prípadoch podľa vnútorného poriadku zdravotníckeho zariadenia a pri dodržaní hygienicko-epidemiologických opatrení. O uvedenom rozhodne po dohode so sprevádzajúcou osobou ošetrojúci personál.

Lekár poskytujúci anestéziologickú starostlivosť má možnosť v odôvodnených prípadoch prítomnosť sprevádzajúcej osoby pri poskytovaní anestéziologickej starostlivosti odmietnuť, a to aj v prípadoch, keď sa už s poskytovaním tejto starostlivosti začalo.

SPREVÁDZANIE NOVORODENCOV PO PÔRODE

Pokiaľ je to možné, prvé ošetrenie novorodenca po pôrode sa vykonáva za prítomnosti aspoň jedného z rodičov alebo inej sprevádzajúcej osoby.

V prípade, že zdravotný stav matky vyžaduje hospitalizáciu oddelene od dieťaťa, je nepretržitá prítomnosť umožnená aspoň druhému zákonnému zástupcovi vrátane práva využitia pobytu v nemocnici ako sprievodu dieťaťa, pokiaľ to umožňujú kapacity oddelenia.

V prípade, keď je matka s dieťaťom na jednolôžkovej izbe, je druhému zákonnému zástupcovi umožnený kontakt s dieťaťom v čo najširšom možnom rozsahu a nie je limitovaný návštevými hodinami.

SPREVÁDZANIE DIEŤAŤA POČAS RESUSCITÁCIE

Sprevádzajúcej osobe je umožnená nepretržitá prítomnosť pri maloletom pacientovi aj počas resuscitácie dieťaťa. Lekár poskytujúci resuscitačnú starostlivosť má možnosť v odôvodnených prípadoch v priebehu resuscitácie prítomnosť sprevádzajúcej osoby odmietnuť.

DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE PRE SPREVÁDZAJÚCE OSOBY

Sprevádzajúca osoba neopúšťa oddelenie bez informovania službukonajúceho personálu. Personál oddelenia neručí za osobné veci alebo cenné predmety pacienta, prípadne sprevádzajúcej osoby.

Rodič/sprievodca hospitalizovaného dieťaťa môže požiadať o vystavenie potvrdení v súvislosti s hospitalizáciou ošetrojúceho lekára na danom oddelení.

JE ZAKÁZANÉ POČAS SPRIEVODU DIEŤAŤA ZHOTOVOVAŤ FOTOGRAFIE, VIDEO A AUDIO ZÁZNAMY A ZVEREJŇOVAŤ ICH.

Ďalšie podrobnosti sú uvedené vo Vnútornom poriadku, ktorý je k dispozícii na recepcii alebo na webovej stránke nemocnice.

**Vážení rodičia, vieme, že pobyt v nemocnici nie je pre vás
a vaše dieťa práve najpríjemnejšie stráveným časom.**

**Naším cieľom je skoré uzdravenie vášho dieťaťa a zároveň vám
chceme pomôcť čo najľahšie zvládnuť pobyt v nemocnici.**